

Кыргыз Республикасында балдарга мектептен тышкаркы кошумча билим берүү уюму жөнүндөгү типтүү жобо

I. Жалпы жобо

1.1. Бул Типтүү жобо балдарга мектептен тышкаркы кошумча билим берүү уюмдарынын ишин жөнгө салат.

Балдарга мектептен тышкаркы кошумча билим берүү маданий-эстетикалык, табигый-илимий, экологиялык-натуралисттик, техникалык, спорттук жана башка багыттардагы мектептен тышкаркы уюмдарынын тармактары менен ишке ашырылыт.

1.2. Уюм Кыргыз Республикасынын колдонулуп жаткан мыйзамына, нагыз Типтүү жобого жана юстиция органдары бекиткен өздүк уставына (жобосуна) ылайык өз ишин ишке ашырат.

1.3 Нагыз жобонун негизинде ар бир мектептен тышкаркы кошумча билим берүү уюму өзүнүн материалдык-техникалык абалын, кадр-каржылык камсыздоону жана иш алып баруу программасынын багытын эске алуу менен, өзүнүн уставын (жобосун) иштеп чыгат. Балдарга мектептен тышкаркы кошумча билим берүү уюмунун дайындалган жана негизги милдеттери Устав (жобо) менен өзгөртүлбөйт, окуучулар менен педагог кызматкерлердин укуктары чектелбейт. Балдарга кошумча билим берүүнүн мамлекеттик эмес уюмдары үчүн бул типтүү жобо болжолдуу милдетти аткарат.

1.4 Кыргыз Республикасынын Билим берүү жөнүндөгү мыйзамына жана мугалимдин статусу жөнүндөгү мыйзамына ылайык иш жүргүзүп жаткан балдарга мектептен тышкаркы кошумча билим берүү уюму (мындан ары – «уюм») төмөнкү иштерге дайындалган билим берүү уюму болуп саналат:

-балдардын дайыма өзгөрүп туруучу жеке, социомаданияттык жана билим алуучулук муктаждыктарын канааттандырып туруу;

-инсандын таанып билүүгө жана чыгармачылыкка жүйөсүн өнүктүрүү;

-инсандын, коомдун жана мамлекеттин кызыкчылыгы үчүн кошумча билим берүү программаларын жана кызматтарын ишке ашырып туруу.

Уюмдун негизги милдеттери:

-бардык балдарга кошумча билим алууга бирдей жеткиликтүүлүктү берүү;

-жеке өнүгүүгө жана ийгиликке жетүүгө мүмкүнчүлүк берүү;

-акыл-ойлук, моралдык, социалдык, маданияттык, эмоционалдык, интеллектуалдык жана тулку бойду өрчүтүү үчүн зарыл шарттарды камсыз кылуу;

-мазмундуу бош убактарды уюштуруу;

-ден-соолукту сактоо жана бекемдөө;

-балдардын кесиптик багытын жана өзүн өзү чыгармачыл көрсөтүүсүн камсыз кылуу;

-коммуникативдик жана социалдык компетенттүүлүккө ээ болууга көмөктөшүү (коомдо жашоого мүмкүнчүлүк бере турган жекече мамиле түзүү көндүмдөрү, ой жүгүртүү көндүмдөрү жана мамиле түзүү көндүмдөрү).

1.5. Балдардын демилгеси боюнча уюмдун өзүндө өздөрүнүн уставдарына (жоболоуна) ылайык иш алып баруучу балдардын коомдук уюмдары түзүлүшү мүмкүн. Уюмдун администрациясы мындай бирикмелердин жана уюмдардын иштерине жардам көрсөтөт.

1.6. Уюм Кыргыз Республикасынын бекитилген мыйзамына ылайык жооп берет:

-уставда (жободо) аныкталган милдеттердин аткарылышына;

-ишке ашырылуучу билим берүү программаларынын сапатына;

-билим берүү программаларынын бекитилген окуу планына ылайык толук көлөмдө ишке ашырылышына;

-билим берүү процессин уюштуруу нормаларынын, ыкмаларынын жана каражаттарынын балдардын жаш курагына, кызыгуусуна жана керектөөсүнө туура келишине;

- билим берүү процессинин учурунда мекеменин балдарынын жана кызматкерлеринин өмүрү жана саламаттыгына;

- уюмдун окуучуларынын жана кызматкерлеринин укугунун жана эркиндигинин бузулушуна;

- Кыргыз Республикасынын колдонулуп жаткан мыйзамында каралган башка эрежелерине.

1.7. Уюмда саясий партиялардын, коомдук-саясий жана диний агымдардын, уюмдардын түзүлүүсүнө жана иш алып баруусуна жол берилбейт.

1.8. Уюм башка мекемелер, ишканалар, уюмдар, ошондой эле чет өлкөлүк уюмдар менен түз байланыш түзүүгө укуктуу.

1.9. Уюмда билим берүү процесси жүргүзүлгөн тил (тилдер) мыйзамга ылайык уюмдун уставында (жобосунда) аныкталат.

II. Уюмду түзүү

2.1. Уюм уюштуруучунун өздүк демилгеси боюнча түзүлөт, биргелешкен уюштуруучулукка жол берилет. Билим берүү башкармалыгынын мамлекеттик органдары, башка юридикалык жана коомдун укукка жана милдетке жөндөмдүү мүчөсү болуп эсептелген адамдар уюмдун уюштуруучулары боло алышат.

2.2. Уюштуруучулар уюмдун статусуна жана Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндөгү” мыйзамына ылайык (статья 10) уюмдун уставын (жобосун) бекитишет.

2.3. Уюмдун уставдык акча-каражат-чарба ишин алып барууга юридикалык жактан укугу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте каттодон өткөн учурдан баштап күчүнө кирет. Уюмдун билим берүү ишине укугу лицензия (уруксат) алган учурдан баштап күчүнө кирет (мамлекеттик мекемелерден башкалар). Лицензия Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте берилет.

2.4. Уюмдун юридикалык жак катары, өзүнүн аталышы, уставы (жобосу) банктарда эсеби, белгиленген үлгүдөгү мөөрү, бурч мөөрү, мамлекеттик жана расмий тилдеги аталышы менен атайын баракчасы болушу мүмкүн.

2.5. Уюм өз алдынча, ошондой эле окуу-илимий-өндүрүштүк бирикмелердин (фирмалар, ассоциациялар ж.б.), окуу-тарбия комплексинин (борбордун) курамында иш жүргүзө алат. Юридикалык жактын ишинин бардыгын же бир бөлүгүн ишке ашыра турган филиалдары болушу мүмкүн. Уюмдун филиалдары Кыргыз Республикасынын мыйзамынын белгиленген тартибинде каттоодон өтүшөт.

2.6. Уюм, Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндөгү» мыйзамына ылайык мамлекеттик аттестациядан өтөт.

Уюмду аттестациялоонун максаты жана мазмуну балдарды окутуунун жана тарбиялоонун мазмунунун билим берүү программаларынын деңгээлине жана багыттуулугуна дал келүүсүн, алардын аткарылуу толуктугун белгилөө болуп саналат.

Аттестация уюмдун арызы боюнча беш жылда бир жолу өткөрүлөт.

Мамлекеттик, муниципалдык жана мамлекеттик эмес уюмдарды аттестациялоо тиешелүү мамлекеттик билим берүүнү башкаруу органдары менен өткөрүлөт. Аттестация өткөрүү үчүн уюмдар Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги аныктаган иш кагаздардын тизмесин билим берүүнү башкаруунун тиешелүү мамлекеттик органдарына көрсөтөт.

Аттестациялык комиссиянын курамы жана анын башчысы аттестация жүргүзгөн органдын буйругу менен бекитилет.

Комиссиянын курамына аттестация өтүп жаткан уюмдун кызматкерлери киргизилбейт.

Аттестациялык комиссиянын чыгарган тыянагы аттестацияны жүргүзгөн органдын уюмдун аттестациядан өткөнүгү же өтпөгөндүгү жөнүндөү чечим кабыл алууга негиз болуп саналат.

Уюмду аттестациядан өткөрүү боюнча багыттоо жана көзөмөл жүргүзүү Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлигинин тиешелүү бөлүмүнө милдеттендирилет.

2.7. Уюм Кыргыз Республикасынын мыйзамына ылайык мекемелердин, ишканалардын жана коомдук уюмдардын жана фонддордун катышуусу менен билим берүү бирикмелерин (ассоциацияларды, бирликтерди ж.б.) түзүүгө укуктуу. Аталган билим берүү бирикмелери билим берүүнү өнүктүрүү жана калыптандыруу максатында түзүлөт жана өздөрүнүн уставдарына (жоболоруна) ылайык иш алып барышат. Көрсөтүлгөн билим берүү бирикмелеринин каттоо тартиби жана иштери мыйзам менен жөнгө салынып турат.

2.8. Эгерде милдеттенмелерди бузууга алып келбесе же уюштуруучу бул милдеттенмелерди өзүнө алса же соттун чечими менен, уюштуруучунун чечими боюнча уюм кайрадан түзүлүшү, багытын алмаштырышы, жоюлушу мүмкүн. Уюм кайрадан түзүлгөндө, багыты алмашканда, анын уставы (жобосу) лицензиясы, аттестациясы күчүн жоготот.

III. Иштин негиздери

3.1. Уюм балдардын суроо-талабын, үй бүлөнүн керектөөсүн, билим берүү уюмдарынын, коомдук уюмдардын (анын ичинде балдар жана өспүрүмдөр уюмдарынын), аймактын социалдык-экономикалык өнүгүүсүнүн өзгөчөлүктөрүн, улуттук-маданияттык салттарды, аймактагы мекемелердин тармактарын жана башкаларды эске алуу менен өз ишинин программасын өз алдынча иштеп чыгат (уюштуруу, түрлөрү, багыты, мазмуну).

3.2. Балдардын негизги иши бир курактагы жана түрдүү курактагы бирикмелерде (клуб, студия, ансамбль, тайпа, секция, ийрим, лаборатория, балдардын конструктордук бюросу, экспресс-мектеп, театр жана башка). (Мындан ары “бирикмелер” деп аталат) кызыгуу боюнча секцияларда ишке ашырылат.

3.3. Бирикменин максаты жана милдеттери, ишинин мазмуну жетекчи аркылуу педагогикалык негизделип тандалган программаларда, окуу пландарында, формаларда, иштин каражаттарында жана ыкмаларында

аныкталат. Программалар Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан сунушталат, республиканын, жакынкы жана алыскы чет өлкөлөрдүн мугалимдеринин иш тажрыйбасынан алынган адаптацияланган жана өзгөртүлгөн программалар, же болбосо автордук иштелип чыккан программалар колдонулат. Автордук программалар уюмдун педагогикалык же усулдук кеңеши менен жактырылып, билим берүү башкармалыгынын мамлекеттик органдары аркылуу бекитилиши керек. Программалар топтордун сандык курамынын жана сабактардын узактык нормасын эске алып түзүлөт.

Уюм өз алдынча же болбосо башка мекемелер, ишканалар, уюмдар менен биргелешкен келишим боюнча балдарга кесиптик даярдык берүүнү ишке ашыра алат, берилген иштин түрүнө лицензиясы болсо, акы төлөнүүчү даярдыкты жүргүзө алат. Квалификациялык сыноодон өткөн окуучуларга кесиби боюнча күбөлүк (күбөлүк кат) же квалификация берилгендик тууралуу сертификат берилет.

Окуучулардын туруктуу кызыгуусун, алардын жөндөмүн жана келечектеги кесибин аныктоосун өнүктүрүү үчүн уюм илимий, изилдөөчү, чыгармачыл мекемелер менен биргелешкен иш алып бара алат, өзүнүн жана алардын базасында сыноо, илимий-изилдөө, чыгармачылык иштер үчүн лабораторияларды, ошондой эле мыйзамга ылайык окуучулардын илимий бирикмелерин, чыгармачыл ансамблдерди түзө алат.

3.4. Бирикменин катышуучуларынын сандык курамы, иштин регламенти (сабактардын саны жана узактыгы) уюмдун уставы (жобосу) менен программаларды, иштин мазмунунун өзгөчөлүгүн, окуучулардын жаш курагын, мүмкүн болгон жүктөм, психофизиологиялык, педагогикалык жана социалдык-экономикалык пайдалуулукту, белгиленген санитардык-эпидемиологиялык нормаларды эске алуу менен аныкталат. Бирикмелерде катышуучулардын саны 12-15 баладан кем болбоо керек, эксперименттик топтордо жана майып балдардын топторунда 5-6 адам болуусу тийиш. Бирикменин ишинде балдар менен бирдикте ата-энелер да катыша алат (негизги курамга киргизилбестен). Ар бир бала бир нече бирикмеде окуй жана аларды алмаштыра алат. Спорттук, спорттук-техникалык, туристтик, хореографиялык бирикмелерге кабыл алууда баланын ден-соолугу жөнүндөгү медициналык бүтүмдүн болушу зарыл.

3.5. Сабактардын жүгүртмөсү, уюмдун администрациясы аркылуу, окуучуларга ылайыктуу эмгек жана эс алуу тартибин, алардын жаш курактык өзгөчөлүгүн үй-бүлөсүнүн каалоосун эске алуу менен түзүзүлөт.

3.6. Уюм окуучулар менен билим берүү ишин бардык календардык жыл бою жүргүзөт. Каникул мезгилинде белгиленген тартипте лагерлерди жана туристтик базаларды ача алат, өзүнүн базасында же жашаган жерлерде туруктуу же алмашылып турган балдардын курамы менен ар түрдүү бирикмелерди түзө алат. Балдардын ден-соолугун чыңдоочу жайларда, туристтик базаларда, эс алуучу жайларда, пансионаттарда ж.б. ар түрдүү багыттар боюнча жайкы чыгармачылык эс алууларды уюштура алат.

3.7. Уюм майып балдар менен билим берүү, өнүктүрүү, тарбия берүү ишин алып бара алат. Майып балдар менен жекече, топтук сабактар өтүлөт, жашаган жеринде иш жүргүзүлөт. Сабак өтүүгө атайын адистер тартыла алат. Уюмда майып балдар менен сабак өтүүдө, ата-энелердин катышуусуна жол берилет.

3.8. Мектептен тышкаркы кошумча билим берүү уюмдары балдар үйлөрүндө, бөбөктөр үйлөрүндө, реабилитациялык борборлордо, интернаттарда ж.б. сабак өтө алышат, башка билим берүү уюмдарында, ишканаларда жана мекемелерде, балдардын жашаган жерлеринде топторду, ийримдерди, клубдарды, студияларды, лабораторияларды, кызыгуу боюнча секцияларды түзө алат. Алардын ортосундагы мамиле келишим менен жөнгө салынат.

3.9. Уюм өз алдынча же келишим боюнча башка мекемелер, ишканалар, уюмдар менен бирдикте балдарды кесипке даярдоону ишке ашырат, анын ичинде аталган ишмердиктин түрүнө лицензиясы болсо, акы төлөнүүчү даярдоону жүргүзө алат. Квалификациялык экзамендерди тапшырган окуучуларга күбөлүк же кесиби боюнча квалификация (разряд, класс, категория) ыйгарылгандыгы тууралуу сертификат берилет.

3.10. Окуучулардын туруктуу кызыгууларын өнүктүрүү, алардын өзгөчөлүгү жана келечектеги кесибинде өзүн аныктоо үчүн уюм илимий, изилдөөчү, чыгармачыл уюмдар менен бирдикте иш алып бара алат, өзүнүн жана аталган уюмдардын базасында сыноо, илимий-изилдөө, чыгармачылык иштер үчүн лабораторияларды, ошондой эле мыйзамга ылайык куучулардын илимий бирикмелерин, чыгармачыл ансамблдерди түзө алат.

3.11. Материалдык-техникалык шарты жана талапка жооп берүүчү кадрлары бар уюм, билим берүү башкармалыгынын мамлекеттик органдарынын макулдугу менен, берилген мекемеде өндүрүштүк практиканы ишке ашыра алат, ошондой эле уставда белгиленген тартипте юридикалык жактардын жана жеке адамдардын буюмдарды даярдоого, кызматтарга

буйрутмаларды аткара алат. Ошону менен бирге мындай буйрутмалардын тематикасы жана мазмуну өздөштүрүлгөн кесипте окуучунун чыгармачыл өнүгүүсүнө түрткү берген иштер болушу зарыл.

3.12. Уюм окуучулар жана алардын ата-энелери менен аларга өздүк өнүгүүсү жана өзүнүн чыгармачылык ийгиликтерин көрсөтүү, толук жарамдуу бош убактысын өткөрүү жана эс алуу үчүн бардык болгон шарттарды түзүп берүү менен ар түрдүү массалык иш чараларды уюштурат. Уюм концерттерди, жүрүштөрдү, экскурсияларды, саякаттарды, экспедицияларды, мелдештерди, чогулууларды ж.б. өткөрөт. Уюм ар түрдүү республикалык, областтык, райондук, айылдык, ички-сырткы массалык иш чараларды уюштуруп, өткөрөт: фестивалдар, сынактар, олимпиадалар, кароолор, концерттер мелдештер, ж.б. Массалык иш чараларды уюштурууда уюм үй- бүлө, башка билим берүү мекемелер, уюмдар, ишканалар, маданий агартуу борборлору, ведомстволор менен бирдикте аракеттенишет.

3.8. Кошумча билим берүү уюмдарына талаптарды эске алуу менен топтордо окуган балдардын саны 12-15 тен жогору болбошу керек.

3.11. Балдарды уюмга кабыл алуу, окуучулардын жана алардын ата-энелеринин укуктары жана милдеттери Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндөгү» Мыйзамы, билим берүү уюмдарынын жобосу жана алардын уставдары (жоболору) менен аныкталат. Балдарды кабыл алууда уюм окуучуларды жана алардын ата-энелерин уюмдун уставы, жобосу жана билим берүү иштерин уюштурууну тартипке келтирүүчү башка иш кагаздар менен тааныштырууга, ошондой эле баланын ден-соолугунун абалы жөнүндөгү маалым кат талап кылууга тийиш.

3.13 Уюм билим берүү процессинин калыптануусуна, кызматкерлердин педагогикалык чеберчилигин жогорулатууга багытталган усулдук ишти алып барат. Ушул максат менен уюм усулдук кеңешти, усулдук бирикмени, кафедра түзө алат, алардын иш милдеттери уюмдун уставында (жобосунда) аныкталат. Уюмдун башка билим берүү уюмдарынын педагогикалык жамааттарына кошумча билим берүү программаларын ишке ашырууга, балдардын бош убактысын өткөрүү, жана сабактан тышкаркы иш чараларды уюштурууга, ошондой эле келишим боюнча балдардын жана өспүрүмдөрдүн коомдук бирикмелерине жана уюмдарына жардам көрсөтөт. Усулдук иштерди штаттагы усулчулар, педагогикалык кызматкерлер же келишим (контракт) боюнча чакырылган педагогикалык кызматкерлер аткарат. Уюм

башка билим берүү уюмдарынын мугалимдери үчүн такшалуу аянтчасы боло алат.

3.14 Аймактардагы мектептен тышкаркы кошумча билим берүү уюмдарынын дараметин жогорулатуу максатында республикалык мектептен тышкаркы уюмдар окуу-тарбия процессин уюштуруу, семинарлар, тренингдер, мастер-класстар, конференциялар, курстар, сынактар аркылуу педагогикалык кызматкерлердин дасыгын жогорулатуу боюнча усулдук, кеңеш берүүчүлүк иштерин аткарышат.

IV. Билим берүү процессинин катышуучулары

4.1. Уюмда билим берүү процессинин катышуучулары болуп, 3 жаштан 18 жашка чейинки балдар, педагогикалык кызматкерлер, ата-энелер (мыйзамдуу өкүлдөр) саналат.

4.2. Уюмга кабыл алу тартиби, окуучулардын жана алардын ата-энелеринин укуктары жана милдеттери Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндөгү» Мыйзамы, мектептен тышкаркы кошумча билим берүү уюмунун уставы (жобосу) менен аныкталат. Окуучуларды уюмга кабыл алууда уюм ата-энелерди уюмдун уставы (жобосу) жана билим берүү ишин уюштурууну регламенттөөчү башка иш кагаздары менен тааныштырууга милдеттүү.

4.3. Окуучулардын, ата-энелердин (мыйзамдуу өкүлдөрдүн), кызматкерлердин укуктары жана милдеттери уюмдун уставы (жобосу) жана уставда, (жободо) каралган башка актылар менен аныкталат.

V. Башкаруу, жетектөө, кадрлар

5.1. Уюмду башкаруу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына, жана уюмдун уставына, жобосуна ылайык жүргүзүлөт жана жеке башкаруу, өзүн-өзү башкаруу принциптеринде түзүлөт. Жамааттын жалпы жыйналышы, педагогикалык кеңеши, камкордук кенши жана башка формалар уюмдун өзүн-өзү башкаруу формалары болуп саналат.

5.2. Уюмду башкаруу Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндөгү» Мыйзамына, Типтүү жобого жана анын уставына (жобосуна) ылайык жүргүзүлөт.

5.3. Директор уюштуруучу аркылуу дайындалып, уюмду түздөн-түз башкарууну алып барат. Директор педагогикалык же атайын билими бар, иш тажрыйбасы бар адистерден дайындалат.

5.4. Уюмдун директору:

- уюмдун бардык ишин пландаштырат жана көзөмөлдөйт, иштин сапаты жана натыйжалуулугуна жооп берет;

- уюмдун кызыкчылыктарын бардык мамлекеттик, муниципалдык жана коомдук органдарда көрсөтөт;

- кадрларды кабыл алууну, жумуш орундарына коюуну, кызматтык милдеттерди бөлүштүрүүнү ишке ашырат, кызматкерлердин квалификациялык деңгээлине жооп берет;

- билим берүү процессинин учурунда балдардын жана кызматкерлердин өмүрү жана ден-соолугу үчүн, эмгекти кайтаруунун нормаларынын жана техникалык коопсуздуктун сакталышына жооп берет;

- уюмдун ишине жекече жооп берет.

- штаттык ырааттаманы, эмгек акы ченин жана кызмат маянасын аларга кошумча төлөмдөрдү бекитет;

- билим берүү уюмунун мүлкүн тескейт жана акча каражаттарынын сарамжалдуу пайдаланышын камсыз кылат.

5.5. Уюмдун кызмат ээлерин себилдөө анын уставы (жобосу) менен аныкталат.

5.6. Уюмдун педагогикалык ишине, тиешелүү педагогикалык же атайын кесиптик (багыт боюнча) билими бар, педагогикалык кызматкерлердин кызматы үчүн аныкталган квалификациялык мүнөздөмөлөрдүн талаптарына жооп берген адамдар кабыл алынат. Педагогикалык кызматкерлер төмөнкүлөргө укуктуу:

- өзүнүн кесиптик ар намысын коргоого;

- окутуунун жана тарбия берүүнүн ыкмаларын тандоо жана пайдалануу эркиндигине;

- окуу куралдарына жана материалдарына, окуучулардын билимин жана жөндөмүн баалоо ыкмаларына (адеп-ахлактык жана юридикалык нормаларга каршы болбогон);

- Кыргыз Республикасынын нагыз мыйзамы белгилеген социалдык кепилдиктерге жана жеңилдиктерге, аймактарда педагогикалык кызматкерлерге берилген кошумча жеңилдиктерге.

Педагогикалык кызматкерлер милдеттүү:

-Кыргыз Республикасынын мыйзамына, уюмдун максаттарына жана милдеттерине ылайык өз ишин ишке ашырат;

-коопсуз жана ынтымактуу билим берүү чөйрөсүн түзүүнү камсыздоого, баланын укугу жөнүндөгү Конвенцияны сактоого;

-өзүнүн педагогикалык дасыгын жогорулатууга: конференцияларга, семинарларга, мастер-класстарга, тренингдерге, педагогикалык чеберчилик боюнча сынактарга катышууга, беш жылда бир жолу дасыгын жогорулатуу курстарында окуу өтүүгө.

5.7. Уюмдун кызматкери менен администрациянын ортосундагы мамиле эмгек келишими менен жөнгө салынат, анын шарттары Кыргыз Республикасынын эмгек мыйзамдарына каршы келбөөгө тийиш.

5.8. Уюм уюмдун ишин башкаруу түзүмүн өз алдынча аныктайт, штаттык ырааттаманы бекитет, кызматтык милдеттерди бөлүштүрүүнү ишке ашырат, бирдей тарифтик сетканын негизинде, алардын дасыгына, татаалдыгына, санына, сапатына жана аткарган кызматынын шартына жараша кызматкерлердин эмгек акысын, ошондой эле эмгек акы төлөө жана материалдык демилге берүү фондунун чегинде ордун толтуруу төлөмдөрдү (ордун толтуруу мүнөздөгү кошумча төлөөлөр жана үстөктөр) жана демилге берүү төлөөлөр (кошумча төлөөлөр жана демилге берүүчү мүнөздөгү үстөктөр, сыйлыктар жана башка кызыктыруучу төлөөлөр) белгилейт.

VI. Каржы-чарбалык иштер. Материалдык-техникалык база

6.1. Уюмдун иши уюштуруучулар аркылуу каржыланат. Уюмдун каржы булактары болуп төмөнкүлөр саналат:

- бюджеттик жана бюджеттик эмес каражаттар;

-уюштуруучунун өздүк каражаттары;

-окутуу үчүн төлөнгөн акылар;

-юридикалык жана жеке адамдардын ыктыярдуу садагалары;

-кошумча билим берүү кызматтарынан түшкөн каражаттар;

-тейлөөлөрдөн түшкөн жана иштерди сатуудан, ошондой эле башка өз алдынча иштерден түшкөн каражаттар;

-банктардын жана башка кредит берүүчүлөрдүн насыялары;

Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына каршы келбеген башка булактар.

Уюм акча-каражаттарды өз алдынча жумшай алат жана өзүнүн иш аракеттери үчүн Кыргыз Республикасынын нагыз мыйзамдарына ылайык толук жоопкерчиликти мойнуна алат.

6.2. Уюм бюджеттен каржылануучу билим берүү программаларынан тышкары акы төлөнүүчү кошумча билим берүү кызматын, көрсөтө алат (атайы курстар, циклдер, сабактарды, жекече даярдоону, сабактарды тереңдетип өздөштүрүү менен балдарды окутуу ж.б.), юридикалык жана жеке адамдар менен келишим боюнча. Акы төлөнүүчү билим берүү иши ишкердикке жатпайт, эгерде түшкөн киреше (уюмдун үлүшүн алып салуу менен) берилген уюмдун билим берүү процессинин өнүгүшүнө, калыптанышына, ошондой эле эмгек акыга жумшалса.

6.3. Уюмга менчик ээси катары ишин камсыз кылуу максатында ага имараттар, мүлктүк комплекстер, жабдуулар, шаймандар, ошондой эле уставдык ишти жүргүзүүгө зарыл болгон башка муктаждык, маданияттык, социалдык жана башка дайындоодогу мүлк бекитилип берилет.

6.4. Уюм өзүнүн милдеттенмелери боюнча бардык мүлк чегинде жооп берет. Уюмдун милдеттенмелери боюнча ишенимдүү эмес болгон учурда уюштуруучу Кыргыз Республикасынын бекитилген мыйзамдарынын тартибинде жооп берет.

6.5. Уюм, Кыргыз Республикасынын мыйзамына, уюмдун дайындоолоруна ылайык, өзүнө бекитилген мүлккө ээ болот, пайдаланат жана тескейт.

6.6. Уюмга бекитилген мүлктү алып коюуга жана ээликтен ажыратууга Кыргыз Республикасынын нагыз мыйзам тартибинде гана жол берилет.

6.7. Уюм өзүнө бекитилип берилген мүлктү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык ижарага берүүгө укугу бар.

6.8. Уюм өз күчү менен тапкан, юридикалык жактардан жана жеке адамдардан белек катары, садага же мурас катары түшкөн акча каражаттарын жана ал каражаттарга сатылып алынган өздүк мүлктөрдү жана башка объектилерди өз алдынча жумшоого укуктуу.

6.9. Уюмдагы бухгалтердик жана статистикалык эсепке алуу тартиби Кыргыз Республикасынын бекитилген мыйзам тартибинде жөнгө салынат. Уюмдун отчеттуулугу Кыргыз Республикасынын мыйзамы менен бекитилген тизмелерге жана мөөнөттөргө ылайык көрсөтүлөт.

6.10. Уюмдун иш кагаздары Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлигинин көрсөтмөсүнө ылайык жүргүзүлөт.

VI. Эл аралык ишмердик

7.1. Уюм, Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги, башка министрликтер, ведомстволор, эл аралык, коомдук уюмдар, чыгармачылык бирикмелер жана башка уюмдар тарабынан эл аралык иштерге Кыргыз Республикасынын бекитилген мыйзам тартибинде катышууга укуктуу.

7.2. Уюм кызматкерлерди жана окуучуларды чет өлкөгө чыгаруу үчүн тандоо жүргүзөт жана алардын даярдыгы үчүнн жоопкерчиликти өзүнө алат (тажрыйба алмашуу, ар түрдүү иш чараларга, сынактарга, кароолорго, мелдештерге, олимпиадаларга, фестивалдарга ж.б. катышуу максатында). Уюм Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан жана башка мекемелер тарабынан тиешелүү шарттары болсо, чет өлкө өкүлдөрүн кабыл алууну ишке ашырат.

7.3. Уюм, педагогикалык кызматкерлерди алмашуу жана биргелешкен ассоциацияланган мекемелерди түзүү боюнча катышуучулар жөнүндө чет өлкөлүк мекемелер жана уюмдар менен макулдашуу жана келишим түзүүгө, ошондой эле, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык эл аралык уюмдарга кирүүгө укуктуу.

Жобону кыргыз тилине которгон – Молдалиева Замира Абыкановна,
«Балажан» борборунун директорунун орун басары